

Voorwoord

Het voorbije jaar was alweer erg bewogen. De gevolgen van de pandemie bleven wegen op onze werking. Niettegenstaande de hoopvolle en effectieve werking van de vaccins konden we heel wat besmettingen vaststellen bij medewerkers en familieleden.

Het voorbije jaar werd dan ook gekenmerkt door bijsturingen, ad hoc oplossingen zoeken voor uitgevallen personeelsleden en heel wat flexibiliteit. We zijn oprecht trots en dankbaar op onze medewerkers om dit alles met opgeheven hoofd en positivisme aan te pakken. Op deze manier konden we de noodzakelijke zorg naar de patiënten blijven garanderen.

Zelfs in deze omstandigheden slaagden we er in om de verhuis van het traject acute zorg verder voor te bereiden alsook de overstap naar het nieuwe EPD verder te concretiseren. De inhoudelijke richting naar meer nabijheid kreeg binnen alle trajecten meer en meer concrete vorm. Zo kon corona de start van het nieuw mobiel psychiatrisch team voor de jongeren in transitieleeftijd niet verhinderen.

Na regen komt zonneschijn. We zijn er van overtuigd dat we terug op onze plooi geraken om zo onze werking verder vorm te geven. Er wachten ons nog mooie uitdagingen.

Namens de directie van ZNA volwassenen psychiatrie

Hugo Pietermans – directie - Algemeen Coördinator

Herstel is:
GeLooven dat je
Kan veranderen.

ZNA Volwassenen psychiatrie

Termijnplan 2021 - 2025

- ⬢ Ontwikkeling en afstemming EPD
- ⬢ Verhuis traject acute zorg naar ZNA Cadix
- ⬢ Ontwikkeling masterplan Site Stuivenberg
- ⬢ Verdere uitbouw van het SaRA netwerk

Beleidsplan 2021

Patiëntgericht

- ⬢ Inzetten op nabijheid en contact
- ⬢ Context reflex

Kwaliteit

- ⬢ Organisatie 'inspiratie-dag'
- ⬢ Opzetten van 'outcome'-indicatoren

Toegankelijkheid

- ⬢ Start mobiel team voor transitieleeftijd
- ⬢ Stresskliniek

Tevreden medewerkers

- ⬢ Open dialoog doorheen de organisatie door:
 - ⬢ Heldere communicatie
 - ⬢ Afgestemde overlegmomenten
 - ⬢ Betrokken medewerkers

Financieel evenwicht

- ⬢ Opvolgen relevante financiële indicatoren
- ⬢ Masterplan Site Stuivenberg:
 - ⬢ Start renovatie 'De Remise' & 'refter en keuken'

Algemene cijfers

Hoe ziet ons aanbod er uit?

Het ZNA aanbod van psychiatrische zorg is uitgebreid met enkele plaatsen voor dagbehandeling en een mobiel team voor mensen in de transitieleeftijd. Ons aanbod ziet er nu als volgt uit:

Aantal plaatsen in het psychiatrisch ziekenhuis en de psychiatrische diensten van het algemeen ziekenhuis

68 opnameplaatsen
in traject Psychozorg
20 plaatsen High & intensive care
48 plaatsen op geïntensifieerde diensten

MPCTA
Mobiel Psychiatrisch
Crisisteam Antwerpen

60 opnameplaatsen
in traject Verslavingszorg

MPT 't Stad
Mobiel Psychiatrisch
Team 't Stad

66 opnameplaatsen
in het acuut traject
EPSI (Eenheid voor Psychiatrische Spoed Interventie)
PAAZ (Psychiatrische Afdeling van het Algemeen Ziekenhuis)
9 dagplaatsen in dagbehandeling

MPT 1524
Mobiel Psychiatrisch Team
voor jongeren van 15 tot 24

87 dagplaatsen
in het dagziekenhuis
langdurige zorg

30 verblijfplaatsen
in het Psychiatrische
Verzorgingstehuis

Verder aanbod – Projecten

30 verblijfplaatsen
in het Psychiatrische
Verzorgingstehuis

MPT Dak & Thuislozen
bemoeizorg aan dak- en thuislozen met
ernstige psychiatrische problematiek

Stresskliniek
aanbod in mindfulness

het Zorghostel
begeleide woonvorm voor mensen met
ernstig onderliggende problematieken

Liaison werking
aanbod van psychiatrische dienstverlening
in de algemene ziekenhuizen van ZNA

de Kruispunten
nauwe samenwerking met de eerste lijn
psychiatrische hulpvoorziening

Wat zeggen de cijfers over onze activiteit?

In 2021 vonden **10331** opnames plaats op één van onze afdelingen (**9139 in 2020**). Het aantal ligdagen steeg tot **76142** dagen en bereikte daarmee het niveau van vóór covid-19. Opnames werden gemiddeld genomen ook iets korter. **Van 29,5 dag naar 29 dagen**. Het aantal opnames nam met andere woorden toe, maar werden ook korter. Dit strookt met de intensifiëring die op een aantal afdelingen werd doorgevoerd.

Op de eenheid voor psychiatrische spoedgevallen (EPSI) vonden **4207** crisisconsulten plaats. Er werden ook **481** opnames gerealiseerd.

Deze cijfers bevestigen een trend waarbij het aantal opnames afneemt (**599/2019 naar 481/2021**) en de opnametermijn iets toeneemt (**4.7d/2019 naar 5.8d/2021**). De druk, onder de vorm van bedbezetting, blijft op deze afdeling erg hoog (>100%).

Onze rol in de “stadpsychiatrie” toont zich in de herkomst van onze patiënten. Meer dan de helft van hen komt uit Antwerpen (2000, 2018 & 2060), Borgerhout (2140) of Deurne (2100).

Patiënten melden zich vaak op “eigen initiatief” (**27%**), op verwijzing van het algemeen ziekenhuis (**17%**) of de huisarts (**14%**). Ook de spoed van ZNA Stuivenberg blijft een belangrijke verwijzer (**10%**).

Wat zeggen de cijfers over onze activiteit?

Opvallend is dat ook de mobiele teams vaak gebruik maken van de crisisdienst (**5%**). Het lijkt er op te wijzen dat het geschakelde zorgmodel, waarbij verschillende zorgvormen nauw op elkaar aansluiten, werkt.

In 2021 werden **188** mensen opgenomen door middel van een gedwongen opname. De trend naar een verdere toename van gedwongen opnames werd onderbroken.

Het mobiele psychiatrisch crisis team Antwerpen (MPCTA) heeft **381** begeleidingen opgenomen. Dit was goed voor **2646** huisbezoeken en **466** intakegesprekken. In het kader van een tijdelijke covid-maatregel mogen ook oudere mensen begeleid worden. In 2021 werden **22** begeleidingen uitgevoerd bij mensen die ouder waren dan 65 jaar. Het mobiele crisisteam blijft sterk verbonden met de eerstelijns. **108** begeleiding (**28%**) startten op verwijzing van ambulante GGZ-partners en **128 (34%)** op verwijzing door huisartsen.

Het mobiel psychiatrisch team 't Stad (MPT) heeft **307** begeleidingen opgenomen. Zij hebben **3626** huisbezoeken en **129** intakes uitgevoerd. Ook dit team heeft 12 mensen begeleid die meer dan 65 jaar oud waren. Verder werd er intensief samengewerkt met het mobiel psychiatrisch team voor en Dak- en thuislozen en het zorghostel.

De Psychiatrisch thuiszorg 't Stad (PZT) heeft haar rol als partner in het "kwartier"-maken opgenomen door middel van **1353** huisbezoeken. Het mobiel team voor mensen in de transitieleeftijd is van start gegaan en heeft haar eerste begeleidingen uitgevoerd.

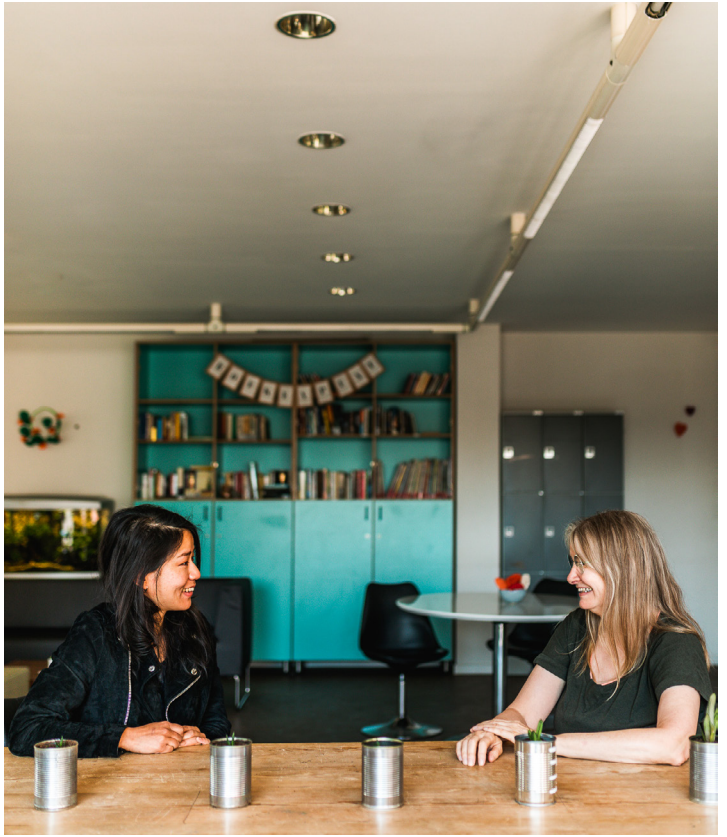
Wat zeggen de cijfers over onze kwaliteit?

ZNA Volwassenen Psychiatrie neemt deel aan de Vlaamse Patiëntenpeiling. Deze cijfers tonen de werkpunten van de deelnemende instellingen. ZNA Volwassenen Psychiatrie moet, net als de rest van de sector, werken aan de algemene tevredenheid. In het bijzonder aan het geven van informatie rond de prijs van een opname en de (bij-)werkingen van medicatie. Men scoort hoog wat betreft het meebeslissen en geven van verantwoordelijkheid aan patiënten. Ook respect voor de persoon en de privacy scoren hoog.

Met de opstart van de High & intensive Care en de geïntensifieerde diensten werd verder ingezet op het terugdringen van dwang in de zorg. In 2021 vonden er **250** afzonderingen **minder** plaats (839 naar 589 afzonderingen). Ook het aantal fixaties nam verder af:

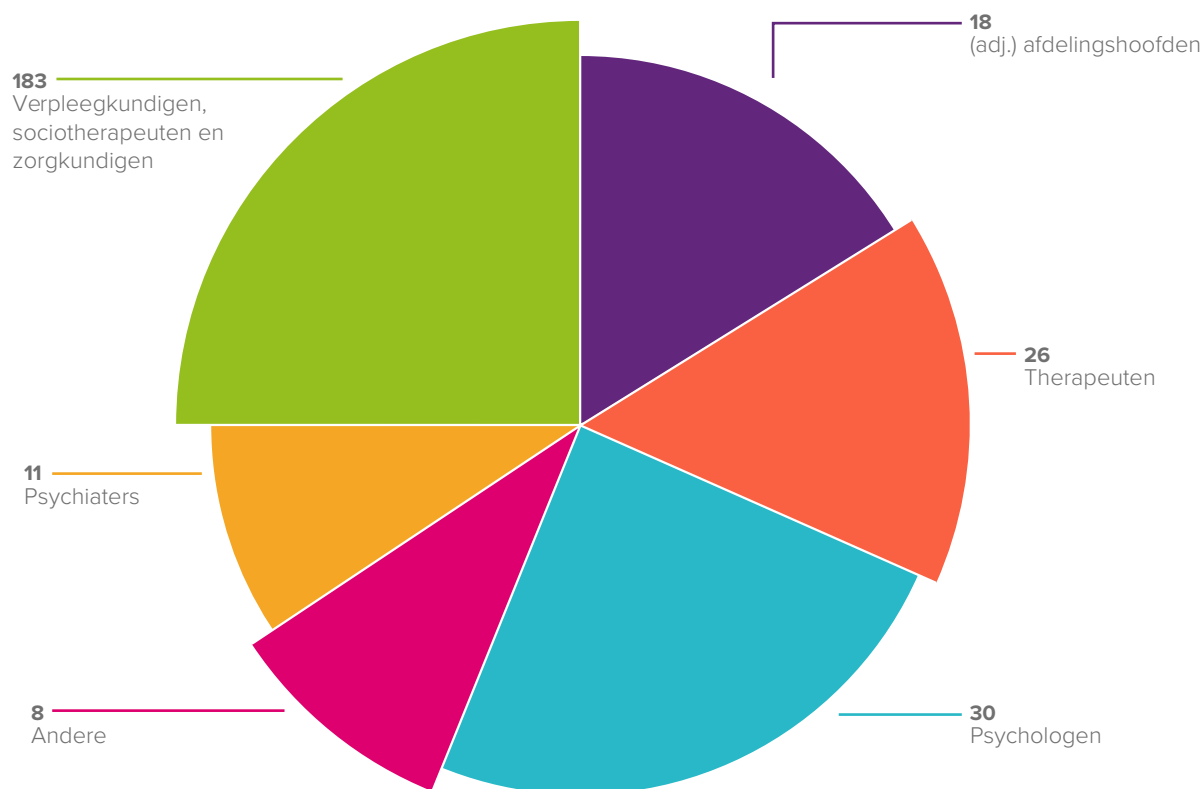
Jaar	2019	2020	2021
Aantal	342	326	256
Gem. duur (minuten)	983	656	765

De afzonderingen en fixaties die nog resten zijn vermoedelijk minder makkelijk te voorkomen (zie de oplopende duur). Toch blijven we ons engageren voor een veilige afdelings- en werkomgeving waarbinnen we dwang verder kunnen vermijden.

Wat zeggen de cijfers over ons personeel?

Onze multidisciplinaire teams (zie verdeling zorgdepartment) hebben een erg pittig jaar achter de rug. Zoals eerder aangetoond is er een grote vraag naar ondersteuning en verlenen we veel zorg. Twee jaar corona-maatregelen wegen daarenboven op iedereen. Tijdens de 5de golf werden ook heel wat zorgverleners ziek of dienden in quarantaine te gaan. In het laatste kwartaal van 2021 lag het kortdurende ziekteverlof in ZNA Volwassenen Psychiatrie >10%. Dankzij de weerbaarheid en de flexibiliteit van alle betrokkenen zijn we er in geslaagd zorg te blijven verstrekken. Onze grote waardering voor al deze inspanning!

Acuut traject

Mentalization Based Treatment

Vanuit een nood aan een gemeenschappelijke taal, houding en visie, besloten we ons het afgelopen jaar als Acuut Traject te verdiepen in 'Mentalization Based Treatment' (MBT). 'Mentaliseren' houdt in dat men het gedrag van zichzelf en anderen kan begrijpen en verklaren vanuit achterliggende gevoelens, gedachten en motivatie. Goed kunnen mentaliseren is belangrijk omdat het bijdraagt tot een betere beheersing van emoties en stabielere vorming van relaties, een vaardigheid die zowel de hulpverlener als de patiënt ten goede komt!

Externe opleiders gaven ons een introductie in MBT. We merkten dat veel zaken ons al bekend in de oren klonken en vaak heel vanzelfsprekend leken. Tijdens het oefenen door middel van rollenspelen bleek dit echter niet altijd zo evident te zijn. De opleiders gaven ons handvatten om verder mee aan de slag te gaan.

Binnen de teams is er ondertussen veel enthousiasme aanwezig om zich MBT meer eigen te maken. Op interviews, teamvergaderingen en briefings komen MBT-gerelateerde termen steeds vaker voor. Het helpt ons om bepaalde dynamieken te herkennen bij patiënten én bij onszelf waardoor we minder in duale relaties terechtkomen.

Ook voor ons als hulpverlener is mentaliseren immers niet altijd vanzelfsprekend. Vanuit onze eigen emoties, waarden of normen kunnen we soms minder ruimte bieden voor het verhaal van de ander. Het is belangrijk om ons hiervan bewust te zijn. De wekelijkse interviews, maar ook teamvergaderingen en briefings bieden een gelegenheid om dit bespreekbaar te maken met elkaar.

De bedoeling is om te blijven oefenen, zodat we ons deze manier van denken en de bijhorende houding eigen kunnen maken. De externe opleiders komen ons in de toekomst verder ondersteunen en het zal een vast onderdeel worden van het bestaande opleidingstraject en vormingsprogramma. Op die manier worden ook de nieuwe collega's ondergedompeld in MBT.

Bijdrage van Annick Van Den Buijs en Fieke Dupont
Psychologen opleidingstraject

Leefgroepwerking Cadix

De werkgroep Cadix ondersteunt de inhoudelijke uitwerking van het aanbod van het Acut Traject Psychiatrie binnen ZNA Cadix, waarbij afgelopen jaar voornamelijk is gefocust op de residentiële opnamemilieus. Doordat verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn, kunnen inhoudelijke ideeën tot op erg concreet niveau uitgewerkt worden. Er is daartoe een intensieve wisselwerking met het organisatiebeleid. Binnen de werkgroep wordt verder gebouwd op principes die in voorgaande jaren werden ontwikkeld binnen de werkgroepen herstel en milieutherapie. Samenvattend wordt betracht het therapeutische milieu te verbreden van de afgebakende therapeutische sessies naar het bredere behandelmilieu. Daarnaast wordt betracht het contact tussen personeel, personeel en patiënten en patiënten onderling te vergroten. In voorgaande jaren werd hiertoe onder andere ingezet op extra intervisiemomenten.

Dit jaar is vooral ingezet op het vergroten van contact met patiënten, van patiënten onderling en het naar het onderzoeken van het kader waarin therapeutische interventies kunnen gemaakt worden op de afdeling. Hiertoe hebben we gezocht naar een gemeenschappelijke taal om de therapeutische visie van de residentiële behandelmilieus op te stoelen. We lazen samen teksten over holding, containment, mentaliseren bevorderende therapie (MBT) en milieutherapie. We merken het erover eens te zijn dat we op de afdeling een veilige en dragende omgeving willen creëren waarin we de patiënt helpen zaken verteerd te krijgen door onszelf aan te bieden als goed-genoeg therapeuten die zichzelf en de eigen gevoelens afgestemd durven te gebruiken als instrument. In het spreken over milieutherapie en MBT zijn we op zoek gegaan naar de gepaste afstemming van afstand en nabijheid, naar hoezeer we de therapeutische spanning willen opvoeren zonder daarbij de asielfunctie van de afdeling uit het oog te verliezen. Symbolisch zijn de vele discussies die we voerden over of het al dan niet verbindend is om samen met patiënten te eten of dat dit net momenten zijn waarop patiënten onderling de spanning die tijdens afdelingsmomenten kan ontstaan kunnen laten zakken.

Voor de PAAZ-milieus werd het plan opgesteld om binnen ZNA Cadix elke dag een milieutherapeutisch moment te organiseren onder begeleiding van een verpleegkundige in de rol van sociotherapeut die wordt bijgestaan door een psycholoog in de rol van milieupsycholoog. De milieupsycholoog, die zich richt op de groep patiënten die samen in één milieu opgenomen zijn, helpt continuïteit te bieden en een verhaal te ontwikkelen in wat patiënten vertellen en tonen in opeenvolgende milieutherapeutische momenten. Er wordt gekozen om hiermee reeds in ZNA Sint-Erasmus een start te maken. In 2022 zullen daarom wekelijks drie afdelingsmomenten georganiseerd worden die door de sociotherapeut en milieupsycholoog samen begeleid worden. Het zal met name gaan over een weekopening, weekafsluiting en milieuvergadering. Naar ZNA Cadix toe wordt onderzocht hoe dit aangevuld kan worden met een kooktherapie en een wekelijkse activiteit.

Daarnaast zijn er afgelopen jaar verschillende zorgprocessen onder de loep genomen, waarbij telkens van de kans gebruikt werd gemaakt om te toetsen of de visie verder geïntegreerd kan worden in het dagdagelijks handelen. Er wordt bijvoorbeeld onderzocht hoe bij medicatiebedeling informele dwang kan vermeden worden door medicatie zoveel mogelijk in eigen beheer aan te bieden. Bij elk zorgproces - of het gaat om briefings, teamvergaderingen of bloednames - wordt op die manier stilgestaan of er kansen liggen in het vergroten van het contact en het verbreden van het therapeutisch milieu.

Bijdrage van Christoph de Kerf –
Klinisch psycholoog Acuuu traject

Outreaching zorg

Getuigenis Mobiel Psychiatrisch Team 't Stad

Na veel jaren heb ik mijn broer Frank teruggevonden via Koen, 1 van de afdelingshoofden van het mobiele team, die me opbelde met de vraag of ik contact wou

maken met Frank. Wij hadden elkaar niet meer gezien sinds onze jeugd, ik ben nu op hoge leeftijd. Ik had geen idee waar hij was. Hij woonde eenzaam op de hoogste verdieping van een sociale blok op linkeroever zo bleek.

Koen vertelde me over Franks' psychoses dat hij zich achtervolgd voelde en vreemde gedachten had. Toen begreep ik waarom hij zo een bijzonder kind was en onze ouders hem steeds gelijk gaven. Direct van in het begin belden Frank en ik elke dag. Toen belde ik vaak na die gesprekken om raad naar het mobiele team en leerde hoe ik moest reageren op de vreemde verhalen en de angst van mijn broer. Frank was zelf heel begripvol en ik vond bij hem troost voor het overlijden van mijn man. Frank kwam regelmatig met de bus tot bij me thuis. Mijn honden waren gek van hem, ze voelde dat Frank een zachte man was.

Met Kerstmis kwam hij op bezoek en is hij uiteindelijk vier dagen bij mij gebleven. En hij was gelukkig. Het geluk heeft spijtig genoeg niet lang mogen zijn. Op oudjaar was mijn broer in paniek om 'de bende die achter hem aan zat' en bood ik hem aan tot bij mij te komen. Hij belde enkele keren, was verloren gereden en wist zich geen raad.

Het laatste telefoontje was van de dokter van de Mug. Frank had iets gekregen op straat en was dood. Ik mis hem nog steeds, die dagelijkse korte telefoontjes. Hij heeft wel nog enkele goede jaren gehad door de inzet van het mobiele team. Ze kwamen wekelijks langs en hielpen hem waar nodig. Opruimen, samen UNO spelen, administratie in orde maken, platen luisteren. Met hen durfde hij terug naar zijn oude stamcafé en soms ging hij alleen. Ik ben blij dat ze Frank een goed leven hebben gegeven en mij mijn broer terug.

Getuigenis van Sonia, zus van Frank.

IPZO **(Intensieve psychiatrische zorg)** **en Psychosezorg**

Intensifiëring IPZO / Psychosezorg in 2021

In februari 2020 werd het ZNA dossier voor intensifiëring aanvaard. Dit houdt in dat de gesloten IPZO afdeling wordt

omgevormd tot een HIC afdeling, en de open Psychosezorg afdelingen zullen omgevormd worden tot geïntensifieerde diensten.

De afkorting HIC staat voor High & Intensive Care en ID staat voor Intensieve Diensten. Dit project is gebaseerd op een Nederlands model, met een focus op nauwe opvolging en nabijheid, waardoor dwang en drang vermeden wordt.

De vlotte start van dit intensifiëringstraject waarop werd gehoopt, werd door de pandemie in 2020 grondig vertraagd. Dit werd ondertussen ruimschoots goed gemaakt in 2021. De werkgroepen waarbij ook de stem van de ervaringsdeskundige als zeer waardevol werd ervaren, heeft verschillende zaken uitgewerkt en in samenspraak met het team geïmplementeerd. Momenteel worden de eerste vergaderingen gepland om deze inhoudelijke veranderingen te evalueren. Op de HIC-afdeling is de bevrozing van bedden en het bijhorende personeelskader gerealiseerd. Via het zorgpersoneelsfonds hopen we in 2022 extra personeel te kunnen toevoegen om therapeutisch aanbod 7 dagen op 7 te kunnen realiseren, alsook het opschalen van zorg 24u op 24u mogelijk te maken. Ook inhoudelijk werd één en ander verwezenlijkt, zoals de uitbreiding van het therapieaanbod. Daarnaast bracht de audit naar voor dat het grootste werkpunt er in bestond manieren te vinden waarop we de nabijheid tussen de begeleiding en de patiënt en zijn/haar context kunnen versterken.

Niet tegenstaande het geïntensifieerde personeelskader werd snel duidelijk dat tijdens de HIC- en ID- implementatie onze ambities en innovaties in evenwicht zullen moeten zijn met het beschikbare personeel.

Verder zullen ook het aantal gedwongen opnames niet mogen stijgen.

Intensifiëring IPZO / Psychosezorg in 2021

Ook de ID-werking is van start gegaan. Samen met het team werden, na ook hier een audit te hebben laten uitvoeren, projectplannen uitgewerkt. In overlegmomenten werden deze plannen en de bijhorende mindset voorbereid. De afbouw/bevriezing van de psychosezorg bedden werd gerealiseerd in het 2de deel van 2021.

In 2022 zal de intensifiëring, inhoudelijk en feitelijk, verder worden opgenomen. Daarbij zal zeker veel aandacht gaan naar het transmurale en de netwerkastemming. Het verder uitwerken van de zorgafstemming gesprekken vormt daarin een cruciaal onderdeel. In 2022 zal een breed, laagdrempelig therapeutisch aanbod 7 dagen op 7 worden uitgewerkt door de leden van het multidisciplinaire team en wordt het concept opschalen van zorg voor HIC en ID afdelingen verder vorm gegeven onder begeleiding van Martijn Kemper. We zijn heel trots op de realisaties van de teams van psychosezorg. Dankzij hun veerkracht, solidariteit en flexibiliteit kan dit project verder uitgewerkt worden.

Verslavingszorg

Kind- en Contextreflex

Ook in 2021 bleven de uitdagende coronatijden aanhouden. Op dergelijke momenten is de Kind/Context reflex erg belangrijk voor hulpverleners die werken

in de geestelijke gezondheidszorg. Hierbij willen wij jullie 2 belangrijke activiteiten in het licht zetten, nl de familieavonden en Loki.

De familieavonden

We startten de familie avonden in 2021. Op deze familie avond doen we eerst een rondje : wie is wie? Daarna geven we praktische info over het verloop van de opname en organisatie van de afdeling.

Wij leggen niet alleen de nadruk op de patiënt maar ook op de omgeving dit kan gaan om familie maar ook over vrienden. Hierbij proberen we een brug te slaan tussen de omgeving en de cliënt. We laten de familieleden ventileren wat er moeilijk loopt want het vertrouwen gaat weg als een haas en komt terug als een schildpad.

We laten iedereen aan het woord. Er kunnen vragen gesteld worden waarbij we samen tot antwoorden proberen komen. We geven uitleg over de neurobiologie en verslavingsgevoeligheid.

Nieuw dit jaar is dat families naar meerdere sessies kunnen komen. De context krijgt zo over langere tijd steun en de kans om vragen en onzekerheden te bespreken. We hopen op een verdere maandelijkse bijeenkomst want de kans op slagen verhoogt wanneer de omgeving achter de beslissingen van de patiënt staat.

Loki

Olifant Loki vierde in 2021 zijn 2e verjaardag.

○ Waar staat LOKI voor?

Luisterend Oor voor Kinderen

○ Waarom werd er gekozen voor een olifant?

Dit is een groot, sterk en intelligent dier dat zeer goed voor zijn kinderen zorgt.

Een olifant heeft grote oren en kan goed luisteren.

○ Grote oren?

In 1 van de 2 oren zit een opening waarin een uitneembaar hartje zit. Dit hartje blijft bij mama of papa. Het knuffeltje blijft bij het kindje. Zo kan het kindje wanneer hij of zij vragen heeft dit op een briefje schrijven en in het oortje stoppen om zo in gesprek te kunnen gaan met de ouder. Wanneer de ouder het moeilijk heeft om hier een antwoord op te geven kan hij/zij steeds bij ons terecht.

Bijdrage van Marleen Henderickx en Sabine Serck
Verpleegkundigen Verslavingszorg

Eindstage op traject Verslavingszorg

Na 4 lange jaren kreeg ik de mogelijkheid om mijn vergaarde schoolse kennis toe te passen op mijn eindstage psychologie op traject Verslavingszorg te Stuivenberg. Wat mij echter altijd zal blijven is iets wat doorheen de vele boeken theorie wat verloren is gegaan. Mijn stage heeft me bijgebracht dat de focus van zorg zoveel meer is dan het behandelen van symptomen, het wegnemen van klachten of het diagnosticeren van stoornissen. Het heeft mij doen stilstaan dat we in eerste instantie werken met mensen. Ieder met zijn eigen verhaal, persoonlijkheid, sterktes en zwaktes. Het is een reminder geweest dat ik deze job heb gekozen om te kunnen zorgen 'voor', maar vooral ook 'met' mensen.

Bijdrage van Jorne Bottelbergs
Student Psychologie

Langdurige zorg

Transformatie

Herstellen na een psychose in de LAZO in 2021, doet me denken aan de houten rups die in de tuin van het psychiatrisch centrum prijkt, als symbool voor herstel. Elke levensfase geeft aan een mens een andere levenservaring.

Zo ook voor rupsen en vlinders. In onze gehaaste samenleving blijven veel mensen tussen 2 levensfasen hangen. We leren vaak denken dat vooruitgang in de menselijke ontwikkeling betekent dat de rups sneller leert kruipen en leert om méér sla te eten. Tussen elke geslaagde overgang naar vlinder is een erg onzichtbare fase van pop zijn. In het grauwe omhulsel van de pop voltrekt zich een verborgen maar erg grote transformatie. Een vlinder eet geen sla doch nectar en kruipt niet om ter snelste maar legt moeiteloos en met gratie veel grotere afstanden af.

Herstellen met deze psychosegevoeligheid vraagt een transformatie om U tegen te zeggen: minder snel kruipen en minder sla eten... en leren om meer bloemen te verbinden. Een overgangsfase zelf is een erg éénzame activiteit. Langdurige opstapeling van grote en kleine trauma's versplinteren je levensvreugde en zelfwaarde. Zo ben ik mezelf kwijtgeraakt, wat zeer pijnlijk, beangstigend en verpletterend is. Daar geraak je zonder veel helpende handen niet doorheen. Met hele kleine stapjes word ik begeleid naar een nieuwe soort veerkracht, waarin het teveel aan wilskracht plaats mag ruimen voor verbinding. Mijn innerlijke verbondenheid gaat hand in hand met samenhangendheid en authenticiteit. Dankzij de herstelvisie die in het PZ Stuivenberg wordt ontwikkeld, word ik als patiënt én persoon gezien, gehoord en geholpen. De verschillende vormen van therapie versterkten zowel mijn integriteit als de verwerking van trauma's. Sport, spel en ambachtelijk leren functioneren heeft duidelijk een helende werking. Naarmate de oude trauma's worden omgevormd naar vreugde, vertrouwen en een beter sociaal leven voel ik me voor het eerst meer geworteld in het leven. Hierdoor functioneer ik met vallen en opstaan steeds beter waardoor ik ook voor mijn omgeving meer kan betekenen. Ik kan enkel eindigen dat ik erg dankbaar ben voor de samenwerking die dit voor me mogelijk maakt.

Getuigenis van Herlinde, patiënte van Langdurige Zorg.

Psychiatrisch verzorgingstehuis Antwerpen

PVT in 2021

Het herstel- en krachtgericht werken, raakt meer en meer ingeburgerd binnen ons psychiatrisch verzorgingstehuis.

Kwaliteitsvolle zorg bieden aan onze bewoners, familie/naasten is dan ook één van onze belangrijkste opdrachten. Hierbij is de inzet van medewerkers van onschatbaar belang. Geëngageerde collega's die hun job graag doen en tevreden bewoners met hun familie/naasten is de rode draad doorheen ieders verhaal.

2021 was opnieuw een bijzonder 'coronajaar'. Evenwel... deze periode heeft getoond hoe veerkrachtig bewoners en medewerkers zijn. Hoe we verbonden met elkaar, zelf oplossingen vinden, nieuwe wegen bewandelen, extra kansen creëren, andere communicatiemiddelen gebruiken en samen met elkaar blijven zoeken en vinden.

Februari 2021 stond in het teken van onze verhuis. Een nieuwe plek, midden in de stad, waar het gezellig vertoeven is. Waar winkels, restaurant en café zeer nabij zijn of gemakkelijk te bereiken met het openbaar vervoer en kansen om een sociaal netwerk en activiteiten uit te bouwen voor de voeten liggen. Zo kan PVT verder inzetten op een zo groot mogelijke integratie en activatie binnen de maatschappij.

Na een verplichte coronapauze konden in 2021 onze vrijwilligers terug aan de slag. Wij geloven in de kracht van de vrijwilliger waarbij de samenwerking met de organisatie gebaseerd is op wederzijdse erkenning en waardering van elkaars positie en verantwoordelijkheden. Door hun inzet kunnen bepaalde activiteiten en taken, die anders moeilijker ontstaan, toch doorgaan.

Aangeboden activiteiten komen op de wekelijkse bewonersvergadering tot stand op basis van de noden en interesses van bewoners. Naast de groepsactiviteiten, die meestal vrijetijdsgericht zijn, groeit de behoefte naar meer zinvollere arbeidsmatige activiteiten (AMA). Een nieuw project dat verder wordt geëxploreerd de komende jaren.

Bijdrage van Ingrid Van Lier
Verpleegkundig afdelingshoofd van PVT

Projecten

Opstart Transitieteam

Velen onder ons kennen vast wel de slogan “je bent jong en je wil wat” waarmee we lijken te zeggen dat de wereld aan de voeten van onze jongeren ligt en dat ze de kansen en het geluk maar voor het grijpen hebben. Helaas zijn er ook heel

wat jongeren die ernstig psychisch lijden en veel moeite hebben om zich te ontwikkelen. Zo ook de 19-jarige Manu. We ontmoeten hem voor het eerst in het psychiatrisch ziekenhuis waar hij voor de tweede keer gedwongen opgenomen werd na een psychotische opstoot en agressie in zijn thuissituatie. Bij onze eerste ontmoeting is hij moeilijk aanspreekbaar en breekt hij het gesprek al na vijf minuten af. Hij is wel akkoord dat we na opname met hem aan de slag gaan.

Een aantal weken later zien we hem terug in het ziekenhuis, dit keer samen met zijn mama. De medicatie lijkt zijn werk te doen en Manu neemt nu actief deel aan het gesprek. Hij heeft voorlopig vooral oog voor zijn eigen perspectief. Hij is bezig met zijn muziek, hoopt op termijn terug naar school te gaan en schenkt nog weinig aandacht aan wat zijn gezin nodig heeft om een terugkeer thuis mogelijk te maken. Nog een paar weken later is er een overleg met Manu, zijn mama, het behandelend team en de prefect van zijn school. Sommige leerkrachten zijn bang en willen hem liever niet terug op school. De prefect heeft ervoor gezorgd dat hij binnenkort toch in een aangepast traject kan starten, ze vraagt ons om de angstige en onwetende leerkrachten mee te nemen in dit verhaal. Manu is hier blij om, mama vindt het jammer dat hij zijn diploma zo niet kan behalen en volgend jaar naar het volwassenonderwijs dient te gaan.

Een paar weken later zien we hem terug bij een trajectbespreking. Hij zit er verveeld bij, anderen vertellen over zijn proces. Twee weken later zien we Manu op school waar we samen met hem deelnemen aan de praktijkles. Het doet deugd om hem zo te zien, hij geniet ervan om in de keuken te staan, maakt mopjes met zijn klasgenoten, spreekt met ontzag tegen de chef. Twee weken later komen we opnieuw langs op school, Manu is in zijn element, hij vertelt enthousiast dat hij volgende week het ziekenhuis mag verlaten en terug naar huis kan. De overnachtingen lopen goed. Vandaag is er meer afstand tussen Manu en de nieuwe chef, er wordt over en niet tegen hem gepraat. De idee leeft dat wij Manu in de gaten houden, terwijl wij er net zijn om een brug te slaan tussen hem en zijn leraars. We willen dat ze hem zien als iemand met kwetsbaarheden en niet als een onkundig iemand. De chef aarzelt even, maar spreekt Manu dan rechtstreeks aan, waarna er een fijn gesprekje ontstaat tussen hun beiden. Volgende week zien we Manu eindelijk thuis. We zullen samen met hem zoeken naar manieren om zijn ziekte onder controle te houden en zich verder positief te ontwikkelen, want eigenlijk is het toch ook vooral een grappige en intelligente kerel.

Het Mobiel Psychiatrisch Team 1524 zoekt samen met kwetsbare jongeren hoe ze zich maximaal kunnen ontplooien. Hierbij zijn we nog op zoek naar enthousiastelingen met ervaring die zin hebben in een extra-muros out-of-the-box parcours. Wil jij ons team versterken? Neem dan asap contact op met **Luiza Badasyan (0470/99.52.77–Luiza.Badasyan@zna.be)** of **Bieke De Wilde (0470/99.52.78–Bieke.DeWilde@zna.be)**

Bijdrage van Luiza Badasyan en Bieke De Wilde
Coördinatoren van het transitieteam

Stresskliniek : Trainingen voor medewerkers

Vanuit de Stresskliniek hebben we in 2021 in samenwerking met HR een aanbod uitgewerkt naar zorg voor onze medewerkers tijdens de pandemie. Daartoe stelden we afgelopen jaar 50 plaatsen voor mindfulnessstraining gratis ter beschikking van onze medewerkers ZNA breed. Medewerkers die actief aan de slag wilden om de impact van de pandemie op hun welzijn te verminderen, konden zich aanmelden. We kregen veel enthousiaste reacties, en de beschikbare plaatsen waren snel ingevuld.

Ze werden verwelkomd in open, heterogene groepen, tezamen met externe deelnemers. In mindfulness word je je meer bewust van je ervaringen in het huidige moment. Zo leer je niet helpende patronen te doorbreken. Mindfulness zet vooral in op het verhogen van veerkracht en verbeteren van zelfzorg. Zo worden coping-vaardigheden ondersteund om met de uitdagingen van de pandemie om te gaan, en bewuster en veerkrachtiger te staan in de toekomst.

Bijdrage van Lien De Rijdt
Therapeutisch coördinator Stresskliniek

Activiteiten

2e Staten-Generaal van de Geestelijke Gezondheidszorg

In maart '21 werd in het Psychiatrisch Ziekenhuis Stuivenberg de tweede Staten Generaal van de Geestelijke Gezondheid (SGGG2021) live gestreamd voor meer dan 500 geïnteresseerden. De staten

Generaal is een samenwerkingsverband van stakeholders in de Geestelijke gezondheid en met een uitgebreide vertegenwoordiging van de gebruikers.

Vanuit twee corona-veilige zalen werden de presentaties van de verschillende werkgroepen de digitale wereld ingestuurd. Het geheel werd vlotjes aan elkaar gepraat door Dirk Draulans. Minister Vandenbroucke en Minister Beke werden gedurende een uur intensief geïnterviewd door Guy Tegenbos. We kunnen met gepaste trots stellen dat het een zeer succesvolle editie geworden was. We zagen een momentum:

- Deze SGGG kreeg met 97% van de stemmen het mandaat om de werkzaamheden verder te zetten, en de noden omtrent de geestelijke gezondheid hoog op de politieke agenda te houden
- De Covid-19-crisis blijkt de catalysator om de mentale gezondheidsnoden prominent in het maatschappelijk debat te plaatsen, en ook op beleidsniveau aandacht te genereren
- Ministers Vandenbroucke en Beke die de bezorgdheid van de sector ernstig nemen, en toezeggingen hebben gedaan om in samenwerking met de SGGG, structurele problemen aan te pakken.

De VRT kwam ter plaatse voor een reportage over discriminatie in de toekenning van invaliditeitsuitkeringen voor psychiatrische patiënten. Een thema dat door de werkgroep “Ziek maakt arm”, waarvan ook dr. Kirsten Cathoor deel uit maakt, werd aangeklaagd.

[Bekijk hier!](#)

THERAPEUTIC
ART
EXPOSITION
STUIVENBERG

Kunstzinnige maand in ZNA Psychiatrisch Ziekenhuis Stuivenberg

In juni 2021 traptten we in ZNA Psychiatrisch Ziekenhuis Stuivenberg de Therapeutic Art Exposition op gang. De start van een kunstzinnige maand waarin creaties van de patiënten tentoongesteld werden via de mobiele ZNA kunstkar. Die kreeg een vaste stek in onze refter en verhuisde op zonnige woensdagen naar de tuin, waarbij ook interactieve sessies plaatsvonden met onder andere slam poetry (een moderne voordracht van poëzie).

De tentoonstelling van de kunstkar werd officieel geopend met o.a. een slam poetry-optreden van 1 van onze exposerende patiënten. Er werd tevens getrakteerd op een ijsje en de zon was die dag ook van de partij.

KUBB toernooi

Na een corona pauze sloegen ons PMT & Ergo – team de handen in 2021 terug in elkaar en organiseerden ze, in samenwerking met vzw NiDIGO in augustus een KUBB-tornooi voor alle patiënten en personeel van PZ.

Het doel van deze activiteit was om er samen een aangename en sportieve dag van te maken, en om de organisatie van vzw NiDIGO meer kenbaar te maken. De zon was van de partij en het werd een succesvolle namiddag.

10-daagse van de Geestelijke Gezondheidszorg

Van 1 tot 10 oktober 2021 vond de 10 daagse van GGZ plaats in het teken van ontmoeting en sociale verbondenheid. Het contact met anderen: dat hadden we veel te hard moeten missen. Daarom organiseerden we volgende activiteiten:

Luisterverhalen

Vier patiënten van het psychiatrisch ziekenhuis vertelden hun verhaal aan radiomaker Wederik De Backer. Dit resulteerde in vier mooie luisterverhalen. Verspreid door de stad vond je kleurrijke stickers met QR-codes, welke gescand konden worden om de verhalen te beluisteren. Hier kan je zo ook nog steeds online beluisteren : [Stream ZNA - Antwerpen | Luister gratis online naar afspeellijst Podcasts 10-daagse van de Geestelijke Gezondheidszorg op SoundCloud](#)

Vraag-Maar-Raak bank

Op het Antwerpse Operaplein kon je plaatsnemen op deze bank en kon je in gesprek gaan met professionals en ervaringsdeskundigen over geestelijke gezondheid. Dit werd zeer gesmaakt door de voorbijgangers en werd een succes.

Theatervoorstelling

Er werd ook een interactieve theatervoorstelling gemaakt die je kon gaan bezichtigen in ZNA Stuivenberg. Ook deze werd een groot succes.

ZNA Volwassenen psychiatrie

Termijnplan 2021 - 2025

- » Implementatie EPD
- » Verhuis 'Traject acute zorg' naar ZNA Cadix
- » Ontwikkeling masterplan site Stuivenberg
- » Verdere uitbouw van het SaRA netwerk

Beleidsplan 2022

Patiëntgericht

- » Inzetten op nabijheid en contact

Kwaliteit

- » Ontwikkelen van een geïntegreerd kwaliteitsplan

Toegankelijkheid

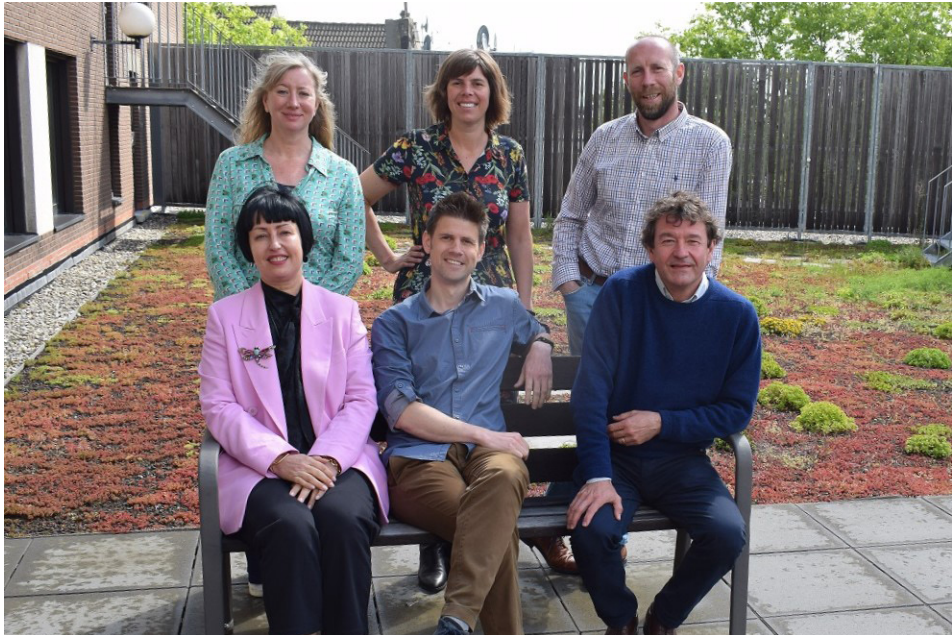
- » Start mobiel team voor transitieleeftijd
- » Onthaal (opnamekost, geïnformeerde toestemming, ...)

Tevreden medewerkers

- » Dynamische werving en retentie
- » Opleidingsplan (HIX, ZNA Cadix, ...)

Financieel evenwicht

- » Dossier VIPA financiering
- » Optimaliseren kostenbeheer

Slotwoord

Na het overschouwen van al de initiatieven en activiteiten van 2021 overheerst het gevoel van enthousiasme, goesting en positivisme. We richten ons op de toekomst van de zorg voor geestelijke gezondheid in onze regio en willen dat doen met alle betrokken stakeholders. Schouder

aan schouder en met professionalisme wensen we in gesprek te gaan met gekende en minder gekende partners om de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg te verbeteren. We beschouwen 2022 daarin als een momentum in dit proces, gesteund door de maatschappij die ervaren heeft hoe waardevol en tegelijkertijd kwetsbaar de geestelijke gezondheid van de bevolking is.

Namens alle medewerkers van ZNA volwassenen psychiatrie,
Hugo Pietermans – directie - Algemeen Coördinator

